

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Mens Eximij Doctoris circa hoc ipsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

biliior, aut moraliter certa, quin necesse est, ut ea probabilitas, aut probabilitas, aut moralis certitudo sit evidens, vel saltē moraliter speculative certa; quod nos fuisse probavimus dicta *disp.* 18. *sect.* 3. demonstrando ad licitum opinionis probabilis usum necessariam saltem esse certitudinem probabilitatis: ex aliā parte aegre omnino, immo nullatenus ostendi potest, quomodo certitudo speculativa de veritate conveniat iudicio probabili, aut moraliter certo; omne enim tale iudicium est semper incertum de veritate speculativa sui objecti, ut demonstravi citata *disp.* 18. *sect.* 5. ergo si aliquid ad rectē operandum necessarium est in particulari iudicio, necessarium potius est iudicium reflexum, quod semper est de suo objecto speculative verum, certum, & evidens, quam iudicium directum, quod semper est de suo objecto speculative incertum, & saepe falsum: etenim iudicio directo probabili, aut probabiliori ad summum convenit certitudo moralis prudentialis, quæ satis est, ut peccatum formale excludat, non autem certitudo moralis speculativa, quæ excludat etiā peccatum materiale, ut ostendi relatā *disp.* 18. *sect.* 8. ubi distinxī certitudinem necessariam à non necessariā ad rectē operandum; & ostendi, quomodo cuique opinioni certō practice probabili identificata sit certitudo prudentialis exclusiva omnis peccati formalis, eamque certitudinem satis esse non tantum ne formaliter peccem, sed etiam ut honeste formaliter operer.

N. Confirmo 4. quia principium plurium
12. Adversariorum est, quod nullum iudicium falsum sit prudens, sed ad summum putativē, non verē prudens, ut saepe docet P. Elizald. P. Munies. & alii: ergo omne iudicium, quod potest esse falsum, potest non esse prudens; sed omne iudicium directum quomodocumque probabile, etsi speculative moraliter certum, potest esse falsum; ergo omne tale potest non esse prudens; ergo nullum tale (si verum est Adversariorum principium, quod nullum falsum potest esse prudens) esse potest regula immediata, & necessaria ad rectē operandum. Qualiter enim quis adstruat tamquam regulam necessariam ad rectē operandum tale iudicium, quod est incertō prudens? Nam incertō verum est incertō prudens juxta principium Contrariorum statuentium, quod nullum iudicium falsum possit esse prudens, sed solum verum possit esse prudens; at omne iudicium directum quantumcumque probabile est incertō verum, nam certitudo speculativa naturalis à solā evidentia oritur: ergo

omne iudicium directum quantumcumque probabile est incertō prudens: ergo supposito hoc alio Adversariorum principio, quod nullum iudicium falsum sit prudens, tantum abest, ut semper necessarium sit iudicium directum de veritate, ut rectē, aut ne saltem cum peccato formali operemur; & solum reflexum de quantumcumque objectivā probabilitate sit insufficiens, quin posito eo principio repugnat, ut directum sit sufficiens, multo magis ut sit necessarium; & necessariū sequitur, quod solum reflexum non tantum sit sufficiens, quin semper sit indispensabiliter necessarium. Nam directum, quantumcumque probabile, est semper incertum; si incertum, potest esse falsum; si potest esse falsum, potest non esse prudens; si potest non esse prudens, potest non esse regula necessaria ad operandum: at reflexum semper est evidens; si evidens, est certum; si certum, est verum; si verum, est regula. Sed de hoc iterum infra.

Arguo 3. ex illis quæ tradidi alibi, ubi N. ostendi, quod si iudicium subjective probabilius, quod semper est incertum de veritate, satis est ad conscientie securitatem, multo magis iudicium reflexum certum de objectivā probabilitate satis erit: etenim enim directum satis est, quia nititur motivo reverā gravi, aut graviori: ergo si ego, suspensus omni iudicio directo, iudicem evidenter dari ea motiva gravia, aut graviora pro veritate opinionis, & honestate operationis, habeo totum, quod est necessarium; nam propter quod unum est tale, & illud magis: si igitur ego habeam iudicium evidens de gravitate motivi, ob quod judicare possum opinionem esse veram, habeo totum, quod satis est ad conscientie securitatem: ergo non tantum iudicium directum de veritate opinionis non est necessarium, quin nec satis est sine reflexo de probabilitate; & hoc solum sine illo satis est.

§. II.

Mens Eximij Doctoris circa hoc ipsum.

SUMMARIUM.

P. Suar. affirmat satis probabilitatem objectivam, n. 14. 15.
Ait quod ut quis obediat satis esse, ut reflexe iudicet licitum obedire, quidquid sit, an res precepta liceat, vel non, seu stante dubio speculativo de rei licentia, n. 16. 17.
Deobligat à iudicio directo subditum, n. 18.
Quin cum dubio de re secundum se potest honeste operari, ibid.

Immo

Immo sine iudicio directo salvatur ceca obedientia, n. 19.20.

Examen probabilioris inter probabiles est iuxta P. Suar. onus intolerabile, n. 21.

Tradit expresse nostra principia, ibid.

Et doctrinam de sufficientia solius iudicii reflexi de probabilitate objectiva, & quidem minori, n. 22.23.24.

Immo stante iudicio directo de falsitate, num. 25.

P. Suar. eo ipso quod quaestiones directas reflexe sepe resolvat, iudicat resolutionem reflexam equivalere directe, n. 26.27.

Inductio, ibid.

N.

14.
P. Suar.

Prima dedi ex P. Suar. *disp. 23*, ex quo in praesenti alia iterum subiicienda, tanto magis quod ejus doctrina ubique, & apud omnes plausibilis sit. Igitur Ex. Doctor *tom. 2. de Relig. cap. 5. n. 5.* agens de obligatione voti dubij expresse tradit, quod homo possit tutam conscientiam operari, esto nulli opinioni probabiliter directum assensum praebat; seu esto nulla opinio sit ei subjective probabilis, sed tantum objective in mente; ait enim: *Nam inter probabilia potest homo tutam conscientiam sequi, quam partem maluerit, quod est certum, quando probabilitas utriusque est aequalis, quod praesenti instituto sufficit.*

N.

15.
P. Suar.

Ex quo ita arguo: Certum est ex P. Suar. quod homo ex aequo probabilibus possit tutam conscientiam sequi, quam maluerit: ergo ex eodem certum est, quod homo nullam opinionem subjective probabilem habens, seu nulli directe assentiens, sed habens utraque objective tantum in mente, possit tutam conscientiam operari. Consequentia probatur; quia ex P. Suar. certum est, quod tutam conscientiam operetur, qui sequitur quamlibet ex aequo probabilibus: sed sequens quamlibet ex aequo probabilibus non habet utramque simul subjective in mente; etenim repugnant simul duo assensus contradictorii: rursus neutram habet subjective in mente, nam si aliquam haberet subjective in mente, non esset utraque objective in mente; dicit autem P. Suar. *certum esse* quod tuto operetur, qui habet utramque in mente; ergo qui utramque habet objective tantum in mente, & aliquam ex illis sequitur, tuto operatur: ergo certum ex P. Suar. est, quod, ut quis tuto operetur, satis sit, ut sequatur aliquam earum, quam objective tantum in mente habet: ergo ut quis tuto operetur, necesse non est ut alterutri assentiatur, sed satis est, ut concipiatur probabilitas objective; seu satis est, ut iudicet illam esse probabilem, quin ei opinioni probabiliter assentiatur.

Et *tom. 4. de Relig. cap. 15. n. 16.* com. N. mendans auream S. P. N. Ignatii de Obedientia Epistolam haec habet: Prae oculis habenda est vulgaris distinctio certitudinis. Prima sumitur ex conformitate ad rem; alia ex conformitate ad effectum operantis, & ad prima principia, per quae moveri debet. Prior ergo certitudo non est necessaria ad obedientiam quamvis perfectam; non solum circa utilitatem rei praecipue ad finem a Superiore intentum, verum etiam neque ad honestatem. Ecce P. Suar. aperte dicit, quod ut quis perfecte obediat Superiori, nullum sit necessarium iudicium directum certum, seu probabiliter de honestate rei praecipue immo neque necessarium, ut quis honeste operetur; sed satis esse, ut quis reflexe iudicet, licitum esse tunc obedire Superiori; quidquid sit, an res praecipue sit in se licita, vel non, id est, stante dubio speculativo de licentia rei: ergo multo magis licitum erit operari stante iudicio reflexo de certa probabilitate licentiae rei, quidquid sit, an res sit in se licita, vel non.

Prosequitur P. Suar. *n. 17.* dicens: *Breviter adverte duobus modis posse dubitari de honestate rei praecipue. Priori modo antecedenter, ut ita dicam) dubitando de re ipsa, quae praecipue, secundum se, & separata a precepto Superioris. Posteriori modo etiam consequenter, seu iuxta compositionem precepti, dubitando, an non obstante precepto liceat id facere, hoc est, obedire in tali materia. Hoc posterius dubium est practicum, & isto durante certum est, non licere tale opus facere, &c. ut ergo obedire liceat, necesse est tale dubium practicum deponere, & iuxta iudicare, non obstante priori dubio antecedenti, seu de opere ipso secundum se, licitum esse obedire illud exequendo; sic enim prius dubium manet pure speculativum, quia non est proxima regula operationis, sed deponitur ex alij principiis, & formatur tutam conscientiam. Hanc P. Suar.*

Ecce 1. quantum P. Suar. distat a P. D. N. Thyrio ille enim deobligat, hic obligat ad 18. concipiendum semper directum de honestate rei praecipue iudicium, ut perfecte obediamus. Ecce 2. quod dubium speculativum de re secundum se non tantum non inducat dubium practicum, quin cum eo licet operari, resolvendo per alia principia reflexa, licitum esse operari cum eo dubio; obediens enim, stante dubio speculativo de re secundum se, resolvit, licitum sibi esse obedire accedente Superioris precepto. Ecce 3. quod tantum absit, ut directum iudicium de re secundum se sit necessarium, quin potest quis honeste operari dubitans de re secundum se, accedentibus principiis reflexis, quod licet sequi omne certo probabile. Post.

N. Post hæc exponens P. Suar. obedientiam
19. cecam, seu quæ sequitur dictum Superioris,
P. Suar. n. 29. ait: *In modo illo obediendi nil est mali,*
aut periculi, quia semper supponitur materia ho-
nesta cum sufficienti certitudine, quæ omne peri-
culum mali moralis excludit, sive certitudo illa
ex re ipsa oriatur, sive ex adjuncto præc. pto pra-
cticæ refultet.

N. Ecce certitudo excludens omne pericu-
20. lum mali moralis, juxta P. Suar. oriri potest,
P. Suar. vel à certitudine rei secundum se, quatenus
quis sit directè certus rem non esse malam;
vel à præcepto Superioris, seu à principio re-
flexo superaddito, quo iam practicè certus
de non peccato operando, etsi omne judi-
cium directum suspendam: ergo ne forma-
liter peccem, aut ut honestè formaliter ope-
rer, & ut cæco, seu perfectissimo modo obe-
diam, nullum est necessarium judicium di-
rectum de rei honestate secundum se, sed sa-
tis est hoc reflexum: Honestum est exequi,
quod præcipitur, sed præcipitur ex. gr. com-
mutatio officij, ergo honesta est executio
commutationis officij. Sanè in hoc casu nihil
judicio directè de commutatione officij se-
cundum se, an sit honesta in re, vel non sit;
sed unicè reflexe judico, commutationem
officij ut præceptam esse mihi honestam.

N. Et 1. 2. tr. 3. de Bonit. & Malitiâ disp. 12.
21. sect. 6. exponens, qualiter conscientia specu-
P. Suar. lativâ uti possimus; postquam exposuit,
quomodo ex opinione speculativâ formare
possimus dictamen practicum certum de
operatione; & postquam distinguit opiniones
veritantes circa jus, ex. gr. an hoc sit vetitum,
aut præceptum, ab opinionibus circa res, ex.
gr. circa Sacramenta, utilitatem medicinæ,
an hic, aut ille sit Hæres &c. ait: Quoties-
cumque est opinio probabilis hanc actionem
non esse malam, vel prohibitam, vel præ-
ceptam, potest aliquis formare conscien-
tiam certam, vel practicam conformem tali
opinionem; & citat Navar. Sylvestr. Angel.
S. Antonin. Ratio est; quia excedit mo-
dum ordinarium humanæ facultatis obtine-
re cognitionem in singulis actionibus; & ef-
fet onus intolerabile obligare omnes ad con-
ferendas singulas opiniones, (ecce examen
probabilioris, juxta P. Suar. est onus into-
lerabile) quia quamdiu est probabile, quod
nulla sit lex vetans, vel præcipiens actio-
nem, talis lex non est sufficienter proposita,
vel promulgata homini: & ex hac conclusio-
ne, & principio decidit, quod Confessor te-
neatur conformari opinioni penitentis, si
sit probabilis; & quod liceat consulenti se-
qui opinionem probabilem, relicta illâ, quam
putat probabilior, dummodo qui consulit,

veritatem in suis responsis retineat, quia non du-
cit simpliciter id sibi probabilius videri, aut spe-
cularive verum, sed solum posse id sine peccato
fieri ex probabili sententiâ aliorum. Hæc Do-
ctor Ex.

Ecce 1. generalia nostræ doctrinæ princi-
pia mordicus a P. Suar. assumpta ut vera; &
quantum gravissimus Doctor à contrarijs
principijs recedat, & Modernis Probabilio-
ristis opponatur.

Ecce 2. in terminis nostra sententiâ de
sufficienti certâ objectivâ probabilitatis,
ut quis sine peccato formalis, aut honestè for-
maliter operetur. Hanc autem nostram sen-
tentiam omnes Probabilistæ Reflexistæ do-
cere debent; tum quia cum judicium direc-
tum non sit per illos certum, & juxta illos
requiratur certum, eo ipso judicium reflex-
um, quia certum, non tantum erit neces-
sarium; sed se solo satis; nam directum nihil
juxta illos prodest, cum non dirigat opera-
tionem; hæc enim, juxta illos, à solo judicio
reflexo certo de non peccato formali dirigi-
tur: tum quia, ait P. Suar. quod consulens,
dummodo retineat veritatem, possit consu-
lere juxta probabilem, dicendo tale opus fie-
ri posse sine peccato; hoc autem est judicium
reflexum: & Confessor à judicio de certâ
probabilitate opinionis dirigatur ad absol-
vendum: ergo ad rectè, aut saltem, ne cum
culpâ formali operemur, ex. gr. ut absolva-
mus, ut consulamus, satis est judicium de
certâ opinionis probabilitate, suspensio om-
ni directo de veritate.

Ecce 3. juxta P. Suar. non tantum satis
est reflexum de certâ probabilitate, sed de
certâ minori probabilitate objectivâ opinio-
nis; nam Confessor sub judicio de certâ mi-
nori probabilitate objectivâ opinionis oppo-
sitæ absolvere potest; & consulens sub solo
judicio de certâ minori probabilitate obje-
ctivâ opinionis oppositæ consulere potest.

Ecce 4. juxta eundem, non tantum satis
est reflexum de certâ minori probabilitate
objectivâ opinionis oppositæ, suspensio om-
ni directo; quin stante directo de falsitate
eiusdem opinionis sibi minus, certo tamen
probabilis dictum reflexum judicium satis
est: etenim judicium directum de falsitate
non destruit certam ejusdem opinionis, etsi
minorem, probabilitatem.

Ecce 5. quod pro nostrâ sententiâ de suf-
ficientiâ totius judicij reflexi certi de proba-
bilitate objectivâ, sive minori, sive æquali,
sive maiori, stare necessariò debent omnes
Probabilistæ Reflexistæ; cum enim nullum
judicium directum quantumcumque pro-
babile sit juxta illos intransitivè certum; &
cum

cum juxta eisdem necessariū sit aliquod judicium certum de non peccato formali, aut de formali honestate, ne formaliter peccemus, aut ut honeste formaliter operemur, consequenter propter hoc introduxerunt judicii reflexi necessitatem, cui tribuunt certitudinem; ergo cum soli judicio reflexo, juxta Probabilitatem Reflexitatis, conveniat certitudo, nulli autem directo conveniat, eo ipso solum reflexum est necessarium, & illud solum est sufficiens, ut recte, aut saltem ne non recte operemur.

N.

27.

P. Suar.

Demum totum hoc ipsum patet ex modo resolvendi; quo P. Suar. utitur; sæpe enim proposita aliqua directā questione responderet reflexe; ergo supponit, tum quod resolutio reflexa æqualeat resolutioni directe; aliās inepte responderet; tum quod licitum prorsus sit appellare ad solum judicium reflexum; suspensio prorsus omni directo; id est, appellare ad solum probabilitatem veritatis directæ; nullatenus autem ad directam veritatem: & ut res pateat, querit P. Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 53. sect. 5. an Angeli, aut anima separata videant animam Christi D. sub speciebus sacramentalibus? Respondet pag. 701. colum. 2. Probabile valde est posse Angelum, vel animam separatam videre animam Christi D. existentem sub speciebus sacramentalibus: & paulo post ait: De unione verò ad corpus, probabilius est non posse videre naturaliter: & tom. 2. de Relig. querens, qualiter Beati, & Angeli cognoscant nostras ad eos orationes, an has videant formaliter in Verbo, hoc est, per ipsam visionem, quā vident Deum, & Beati sunt; an causaliter tantum, hoc est, per novas revelationes, ait: Satis probabilis fit, eas cognoscere formaliter in Verbo, ut docuit S. Thom. 2. 2. qu. 83. art. 4. ad 2. & in 4. dist. 45. qu. 3. art. 1. & citat se ipsum 1. p. tr. 1. lib. 2. cap. 28. Transmittit alia plurima exempla ex tanto Doctore; & malo minus cruditus videri, quam audiri molestus.

§. III.

Aliorum Theologorum judicium.

SUMMARIUM.

P. Vasqu. sentit satis solum reflexum, n. 28.

Et licet dicat propriam cuique esse probabilitatem, negat tamen, quod tollat probabilitatem ab aliena, ibid.

Mastrinus negat requiri judicium directum de veritate, n. 29.

Immo Scotus, ibid.

Mastrinus ait satis esse certitudinem de probabilitate, n. 30. 31.

Ego puto omnes Probabilitates, & Probabilitates Reflexitas stare pro me, n. 32.

Immo stare debeant, n. 33.

Idem tradit D. Perea, P. Platellius, n. 34. 35.

Interdictum Societati putare probabilem opinionem tuentem parvitatem materia in re vera, n. 35. 36.

Licitum operari sub reflexo de probabilitate, stante directo de falsitate opinionis ex mente Revisorum Societatis, n. 37. 38. 39.

Paritas Confessarii insolubilis, n. 40.

Fogarinus videtur sentire quod ego, n. 41.

Et Illustr. de Fuentes, n. 42. 43.

IN eadem nostram sententiam de solius N. judicii reflexi sufficientia venit P. Vasqu. 28. Probabilitas Non-Reflexita; quam videmus P. Val. docere satis se solo esse judicium directum, & nullum requiri judicium certum de veritate speculativā, (quod primum nos quoque docuimus, ita tamen ut simul admittimus inesse cuique judicio certo probabilis certitudinem prudentiā, ut diximus disp. 18. sect. 8. & ideo necesse non esse aliud judicium reflexum certum de veritate speculativā; tamen 1. 2. disp. 62. cap. 3. n. 10. supponit, aliter ex hoc solo judicio reflexo recte operari posse; Certo probabilis est opinio negans esse restituendum, & quidem, etiam simul directum judicaret esse restituendum, quia ille assensus reflexus non opponitur huic directo; ergo multo magis, suspensio hoc directo, licet sub eo solo judicio reflexo de certā probabilitate objectivā opinionis negantis, licebit, inquam, operari. Idem innuit L. n. 17. dicens: Non existimare debemus nostras rationes esse demonstrabiles evidenter, quæ opposita opinioni probabilitatem auferam. Ecce acutissimus Doctor, cui, ut constat ex n. 8. & familiare erat hoc dictum à Probabilioristis deinde assumptum, Cuique propria opinio est probabilior, ægrè fert, quod quis proprias rationes putet adeo sibi evidentes, ut opposita opinioni probabilitatem auferant; quanto magis ægrè feret, quod quis judicet auferri probabilitatem opinionis oppositæ per rationes suæ opinionis sibi tantum probabiles: & ideo n. 18. monet, quod nemo solo suo judicio debeat aliorum sententiam improbabilem judicare. Rogo Probabilioristas tuentes tamquam primum principium, quod opposita opinio numquam est probabilis ei, cui opposita est probabilior, ut animum in re latam ex P. Vasqu. doctrinam intendant. Similiter advertant, quod si opinio opposita manet probabilis, eo ipso, juxta P. Valqu. licitum erit eam sequi; quomodo autem, nisi vel reflexe, vel directe? Idem